

توسعه نفت، بدون نگاه به مذاکرات وین

عبدالحمید نادریان

صنعت نفت و گاز یکی از مزیت‌های بزرگ ایران است. ایران ۸درصد منابع طبیعی دنیا را به خود اختصاص می‌دهد. به این ترتیب که ۱۵۳میلیارد بشکه نفت خام و ۳۳هزارمیلیارد مترمکعب گاز قابل استحصال دارد اما با وجود آنکه یکی از بزرگترین دارندگان ذخایر هیدروکربوری جهان است، ظرفیت تولید و فروش کمتر از ۵میلیون بشکه نفت را در دنیا به خود اختصاص می‌دهد. در همین شرایط، روسیه تاحدی که امکان دارد، نفت و گاز تولید می‌کند و در زمستانی که گذشت نیز تا آنجایی که بازار اروپا اجازه می‌داد، قیمت نفت و گاز را در دل سرما در ارو پا بالا برد. با در نظر گرفتن این شرایط، عایدات فروش نفت ایران با نفت بشکه‌ای ۱۲۰دلار حدود چند ده‌میلیارد دلار در سال ضروری است که از این منابع در جهت توسعه بیشتر صنعت نفت بهره ببریم.وزارت نفت باید این ۲۰۰میلیارد

دلار را به کمک بخش خصوصی به سمت سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های ایران حرکت دهد. مصرف داخل هم باید به قیمت جهانی نفت محاسبه شود. وقتی دولت به انرژی یارانه می‌دهد و تقریباً قیمت مجانی آن را در اختیار مردم قرار می‌دهد، به این نقطه می‌رسیم که ۸۰میلیون ایرانی معادل کل اتحادیه اروپا انرژی مصرف می‌کنند، اما با این حال، بالادست نفت ایران نیاز به سرمایه‌گذاری دارد که آن نیز به کندی انجام می‌شود.طی فعالیت ۱۰سال گذشته صنعت نفت، ۳۵۸میدان کشف شده اما ۶۳میدان را با ۵۷۰۰چاه توسعه داده‌ایم. به

عبارتی ۱۹۵میلیارد تومان در بالادست نده‌ایم و حدود۴۸درصد مخازن هیدروکربوری کشور با ۱۵همسایه ایران مشترک است. اگر از این مخازن به میزان کافی برداشت

صیانتی نداشته باشیم، طرف مقابل یعنی کشورهای رقیب و همسایه مانند عراق، عربستان و قطر سهم ایران را از این میدان برداشت و تبدیل به سرمایه برای کشور خود می‌کند.ما به‌عنوان یکی از شرکتهای فعال در این عرصه، ۱۵۰۰میلیارد تومان در بالادست صنعت نفت سرمایه‌گذاری کرده‌ایم. برآورد می‌شود که ایران ۴۰۰میلیارد دلار نقدینگی دارد. برای استفاده از این سرمایه، وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس بانک مرکزی باید به این منابع جهت بدهند و بانک‌ها را به سمتی سوق دهند که ضامن انتشار اوراق پروژه‌های بالادست نفت شوند تا پول ملی ایران وارد عرصه سوداگری و دلالی نشود. پول ملی ایران باید صرف تولید و ایجاد مزیت نسبی در بالادست نفت و همین‌طور

پایین‌دست آن یعنی در پتروشیمی و پتروپالایشگاه‌ها شود، چراکه کشوری که نیازمند این میزان از سرمایه‌گذاری است باید به اندازه ۳قاره مرکز خرید داشته باشد.از این‌رو به نظر می‌رسد که بانک‌ها باید ضامن اوراق پروژه‌های بالادست نفت شوند.وزارت اقتصاد و بانک مرکزی نیز مسئول جهت دادن هیأت مدیره بانک‌ها برای ضمانت انتشار اوراق هستند. برآورد می‌شود که ۶۵پتروشیمی ایران خوراک می‌خواهند. مزیت نسبی ایران در بالادست و پایین‌دست صنعت نفت، پتروپالایشگاه‌ها و پتروشیمی هستند و باید به این بخش توجه بیشتری شود.اما در حدود ۳۰۰نوع محصول پتروشیمی در دنیا تولید می‌شود و در ایران فقط ۱۰نوع محصول که از نظر پتانسیل، از دنیا جا مانده است که نسبت به دنیا ۲۰ الی ۵۰درصد افت قیمت دارد و باید برای بهبود وضعیت، قدم‌هایی برداشته شود. بانک‌ها و بازار سرمایه ایران باید از سرمایه و پتانسیل داخلی استفاده کنند. ما باید در این مسیر بدون نگاه به مذاکرات وین قدم برداریم و با تکیه بر توان و سرمایه داخلی، صنعت نفت را هر چه سریع‌تر توسعه دهیم و از این مزیت‌های موجود برای قوی کردن اقتصاد کشور بهره ببریم.

همگام با سال تولید، پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها محقق شد

مشارکت فولاد مبارکه در بزرگترین سرمایه‌گذاری اقتصاد ایران

نخستین سری از لکوموتیوهای سفارش فولاد مبارکه به مینا تحویل داده شد

طیبنیا با اشاره به بحث‌های زیرساختی مثل تولید انرژی برق، گاز و زیرساخت‌های حمل و نقل به عنوان یکی از مسائل و چلوهایی که صنعت فولاد با آن مواجه است، گفت: این زیرساخت‌ها طی سنوات اخیر متناسب با رشد و توسعه صنعت فولاد و سایر صنایع رشد نکرده و باید برای رسیدن به ظرفیت‌های کامل این صنایع، در آنها سرمایه‌گذاری شود.وی خاطر نشان کرد: هرچند

فولاد مبارکه احداث نیروگاه سیکل ترکیبی هزار مگاواتی و نیروگاه خورشیدی ۵۰۰ مگاواتی و نیروگاه بادی ۱۰۰ مگاواتی را به منظور کمک کردن به توسعه زیرساخت‌ها و کمک شدن بار مصرفی مورد نیاز خود از شبکه سراسری برق آغاز کرد.

حوزه صنعت و حوزه زیرساخت از جمله بخش‌هایی هستند که عمدتاً دولت‌ها در آن سرمایه‌گذاری می‌کنند، اما نمی‌شود انتظار داشت که دولت، آن هم در شرایط اقتصادی فعلی تمام این سرمایه‌گذاری را رقم بزند. بر این اساس در جهت رفع مشکل این گلوگاه برای صنعت

ضربه نفتی به دلار آمریکا

روسیه و سعودی بخشی از نفت خود را با ارز یوان به چین می‌فروشند

گروه اقتصادی / نخستین گام‌ها در بازار نفت برای کاهش سهم دلار در معاملات نفتی جهان در حال برداشته شدن است؛ اتفاقی که می‌تواند منجر به تضعیف دلار آمریکا و در نهایت اقتصاد ایالات متحده شود. در این راستا عربستان سعودی در نظر دارد بخشی از نفت خود را با ارز یوان به چین بفروشد. چین روزانه یک میلیون و ۷۶۰ هزار بشکه نفت از عربستان می‌خرد که معادل یک چهارم کل صادرات نفت این کشور است.

روزنامه امریکایی «وال استریت ژورنال» ۲۴ اسفند ماه گزارش داد که منابع آگاه به این روزنامه گفته‌اند، چنین اقدامی باعث تضعیف جایگاه دلار در معاملات بازار نفت می‌شود. هم‌اکنون ۸۰درصد از معاملات نفتی جهان با ارز دلار انجام می‌شود و عربستان نیز از سال ۱۹۷۴ و در پی گرفتن تعهدات امنیتی از آمریکا، فروش نفت را فقط با ارز دلار انجام می‌دهد.

با این حال، وال استریت ژورنال می‌نویسد، نارضایتی روزافزون عربستان از تضعیف تعهدات امنیتی آمریکا نسبت به این کشور، خصوصاً در جنگ با یمن، همچنین تلاش واشنگتن برای احیای برجام و خروج غیرمنتظره ایالات متحده از افغانستان باعث شده است که عربستان به چین نزدیک‌تر شود. چین هم‌اکنون در روند تولید موشک‌های بالستیک به عربستان کمک می‌کند و سرمایه‌گذاری‌های زیادی در پروژه‌های این کشور انجام داده است. عربستان همچنین از شی جنجین پینگ رئیس‌جمهور چین دعوت کرده است که تا اواخر سال جاری میلادی به این کشور سفر کند.

یک مقام عربستان که نام وی فاش نشده است، به این روزنامه گفته که اوضاع بسرعت دچار تغییر و تحول شده است: «روایت آمریکا با عربستان تغییر کرده و چین به‌عنوان بزرگ‌ترین واردکننده نفت جهان، مشوق‌های سودآور زیادی به عربستان پیشنهاد می‌کند. چین هر چه را که قابل تصور است، ارائه می‌دهد».

روسیه، به دنبال کاهش سهم دلار در معاملات نفتی

علاوه بر اظهارات مقامات نفتی عربستان، شنیده می‌شود که روسیه نیز بخشی از معاملات خود را از فاز دلاری خارج کرده است، هرچند که ممدوح سالمه، اقتصاددان بین‌المللی نفت به «ایران» می‌گوید: «چین و روسیه به همکاری نزدیک خود برای تضعیف دلار نفتی و تقویت پترویوان در بازار جهانی نفت ادامه می‌دهند تا به هدف نهایی خود یعنی تضعیف اقتصاد ایالات متحده و تضعیف تأثیر دلار بر اقتصاد جهانی برسند.»

روسیه معاملات غیردلاری در زمینه نفت را مدتی است آغاز کرده و به نظر می‌رسد که بزودی سهم قابل توجهی از معاملات گازی و نفتی روسیه با ارزی غیر از دلار انجام شود.

تغییر جهت در معاملات باجگیری عربستان؟

برخی از کارشناسان معتقدند که درباره معاملات نفتی عربستان با چین بر اساس یوان، نمی‌توان نظر چندان موثقی داد. در این خصوص فریدون برکشلی، رئیس دفتر مطالعات انرژی وین به «ایران» می‌گوید: «ممکن است

این اظهارات سمبلیک باشد. یک پیام سیاسی از ریاض به آمریکا و برانگیختن تعصب و نگرانی همیشگی آمریکایی‌ها. ما جزئیات را فعلاً نمی‌دانیم و باید منتظر انتشار آن بنامیم. هرچند که شرایط کنونی ژئو انرژی جهان و دینامیسم تحولات بین‌المللی، هر حرکتی را می‌تواند، اکنون توجه قرار دهد.»در این رابطه، مقامات آمریکایی نیز گفته‌اند که درباره فروش نفت عربستان با یوان معتقدند، احتمالاً تصمیم عربستان «گذرا و اقامتی تهاجمی» است که تحقق آن بعید به نظر می‌رسد و فروش میلیون‌ها بشکه نفت عربستان با ارز یوان می‌تواند اقتصاد عربستان را دچار مشکل کند. اما در صورت تحقق، اولین گام‌ها در راستای چرخش اقتصاد جهان به سمت آسیا [با محور چین] برداشته خواهد شد. با وجود این، بعضی از اقتصاددانان می‌گویند تغییر فروش نفت از دلار به یوان، در آمد عربستان سعودی را تقویت خواهد کرد و می‌تواند نرخ ریال را مانند دینار کویت بر اساس سبدی از ارزش تعیین کند.

چرخش عربستان می‌تواند گام مهمی باشد

در همین حال، برخی از کارشناسان معتقدند که این اتفاق در صورت تحقق می‌تواند تغییر بزرگی در معاملات نفتی به حساب آید. در این رابطه نرسی قربان، کارشناس بین‌الملل انرژی از یک چرخش مهم خبر می‌دهد و به «ایران» می‌گوید: «تغییر به سوی یک سیستم پترویوان تغییر عمیقی برای قیمت‌گذاری حدود ۶.۲ میلیون بشکه در روز صادرات نفت عربستان سعودی است. زیرا سعودی‌ها در قراردادی با دولت نیکسون که شامل ضمانت‌های امنیتی برای این کشور بود، از سال ۱۹۷۴ نفت را به دلار فروخته‌اند. آنها این نوع معاملات دلاری را در بازار نفت جا نداشتند و اکنون حرکت عربستان به سمت معاملات غیردلاری یک حرکت مهم محسوب می‌شود؛ چراکه عربستان پایه‌گذار معاملات دلاری بوده است.»

قربان با اشاره به اینکه عمده فروش نفت جهان معادل حدود ۸۰ درصد به دلار است، ادامه می‌دهد: «اظهارات

طرح‌های سد و نیروگاه‌های محلی و ملی و نماد قدرت و صلاحیت مهندسی کشور محسوب می‌شوند. طرح‌هایی که قابلیت‌ها و مزایای بی‌شمار، آنها را به برپروزه‌های مدرن

قرن بیستم در اغلب کشورهای جهان تبدیل کرد. در مسد جاری نیز، نیاز به احداث و بهره‌برداری

از طرح‌های برق آبی که در کنار تولید انرژی تجدیدپذیر و پاک، سبب رونق کشاورزی و صنعت و خدمات، جلوگیری از وقوع سیلاب‌های مخرب، حفظ پایداری و تعادل شبکه برق سراسری، روشنای منازل و محیط‌های شهری و روستایی، گسترش مشاغل، افزایش تفرجگاه‌های گردشگری و سایر منافع و موابه عمومی و تخصصی می‌شوند، به‌صورت روز افزون افزایش یافته و دولت‌ها را بر آن داشته تا با تدبیر و برنامه‌ریزی صحیح و هماهنگی با کلیه ذی‌نفعان خرد و کلان، اجرای این طرح‌های استراتژیک را همچنان در دستور کار خود داشته باشند.

با گسترش چشمگیر تکنولوژی، وابستگی به انرژی برق، عمق و شتاب بیشتری به خود گرفته و سبک زندگی و فرهنگ عمومی مردم را با مصرف تصاعدی انرژی عمیقین ساخته است، بنابراین ادامه احداث و بهره‌برداری از اقسام نیروگاه‌ها به امری اجتناب‌ناپذیر و ضروری است. در میان انواع نیروگاه‌های تولید برق، نیروگاه‌های برق آبی به حلق متعدد مدیریتی و فنی، نقش پر رنگ و مهمی هم در حوزه آب و هم در حوزه برق برعهده دارند که این امر افزایش ظرفیت آنها و بر خورداری از سهم بیشتر در سبد تولید برق کشور را به‌دنبال خواهد داشت.

هرچند کارشناسان، هزینه تولید هر کیلووات انرژی توسط برق آبی‌ها را مقرون به صرفه و ارزان‌تر از سایر مولدهای تولید انرژی می‌دانند، اما متأسفانه تشدید مشکلات اقتصادی کشور در سال‌های اخیر، سبب کم توجهی به سد و نیروگاه‌های برق آبی شده و این طرح‌ها را در عزلت‌های غیر منطقی و مشکل آفرین رها ساخته است. بدیهی و مبرهن‌است که ادامه این رویکرد، صنعت آب و برق کشور را به‌سختی آسیب‌پذیر کرده و لطمات مستقیم و غیر مستقیم بی‌شمار به کشور و آینده آن وارد خواهد کرد. یکی از این آسیب‌ها که حتی می‌تواند امنیت ملی کشور را در سال‌های نه چندان دور متأثر کند، کمبود سوخت‌های فسیلی برای استفاده در نیروگاه‌های حرارتی بخصوص در فصول سرد سال است، در حالی که نیروگاه‌های برق آبی که در میان نیروگاه‌های تجدیدپذیر کشور، بیشترین سهم تولید انرژی را دارند، بدون نیاز

http://irannewspaper.ir

editorial@irannewspaper.ir

«ایران» از تازه‌ترین تلاش تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان نفت برای معاملات غیردلاری گزارش می‌دهد

است.

ضمن آنکه این تحولات در شرایطی روی می‌دهد که روابط اقتصادی آمریکا با سعودی‌ها تیره شده است. آمریکا اکنون در میان بزرگ‌ترین تولیدکنندگان نفت جهان قرار دارد. این کشور در دهه ۱۹۸۰ حدود ۲ میلیون بشکه در روز نفت عربستان را وارد می‌کرد، اما این آمار اکنون به کمتر از ۵۰۰ هزار بشکه در روز طی دسامبر سال ۲۰۲۱ کاهش پیدا کرد. در مقابل واردات نفت چین همسو با توسعه اقتصادی این کشور طی سه دهه گذشته رشد کرده است. طبق آمار اداره کل

گمرک چین، عربستان سعودی در سال ۲۰۲۱ بزرگ‌ترین صادرکننده نفت به چین بود که ۱.۷۶ میلیون بشکه در روز نفت به این کشور صادر کرد و پس از آن روسیه با ۱.۶ میلیون بشکه در روز قرار گرفت.

معاملات نفتی ایران ۱۲ سال است که غیردلاری است

در رابطه با ارز مورد معامله ایران، یک منبع آگاه در وزارت نفت می‌گوید، معاملات نفتی ایران ۱۲ سال است که غیردلاری است. قیمت‌گذاری‌ها بر اساس دلار است، اما معاملات دلاری نیست. به عبارتی، ایران معاملات دلاری ندارد و البته این تنها مربوط به نفت نیست، برای سایر کالاها نیز شرایط چنین است.گفته می‌شود که در بین ارزهای غیردلاری، بیشترین حجم معاملات ایران بر اساس درهم امارات است؛ قیمت‌گذاری دلاری است و تبادل ارز بر مبنای سایر ارزها از جمله درهم.

طرح‌های سد و نیروگاه‌های برق آبی در سال ۱۴۰۱

متعددی چون سه قوه مجریه، مقننه و قضائیه و دیگر سازمان‌ها و ارگان‌هایی است که رفتار و منش آنها در تصمیم‌گیری و اقبال یا ادبار بخش خصوصی تأثیرگذار است. در تناقضی در قوانین و دستورالعمل‌ها و هر احتمال یا رفتار غیر حرفه‌ای

از سوی متولیان بخش عمومی سبب خواهد شد، بخش خصوصی کشور به جای سرمایه‌گذاری در

طرح‌های این مرز و بوم، توان و ظرفیت عظیم خود را به سایر کشورها منتقل کند. از جمله مسائلی که باعث عقبگرد، وقفه و تلاطم در راهبری طرح‌های مشارکت عمومی خصوصی در چند ساله اخیر شده، می‌توان به طوانی شدن فرایند بررسی لایحه مشارکت عمومی خصوصی در مجلس و عدم تصویب آن تاکنون، مقاومت و صلیبیت برخی طرفداران قانون قدیمی مناقصات و رایزنی و تأکید آنها بر حفظ روش‌ها و ضوابط پیشین که با شرایط جدید و نیاز حاضر کشور برای جذب سرمایه‌گذار تطابق و همخوانی ندارد، حذف ناگهانی تبصره

۱۹ از قانون بودجه سال ۱۴۰۰ البته که در قانون بودجه پیشنهادی سال ۱۴۰۱ در قالب تبصره ۴ دوباره آورده شده است، اشاره کرد. طبیعی است سرمایه‌گذاری که قصد دارد در طرح‌هایی اینچنین بزرگ، نقش و سهمی داشته باشد، به متن و حاشیه و به کلیه موارد مرتبط، با دقت و ریزبینی توجه کرده و شرایط را بسیار موشکافانه مورد تحلیل قرار خواهد داد. حال که با ایجاد ریل‌گذاری جدید، امکان خروج طرح‌های سد و نیروگاه‌های برق آبی از این رکود حاصل شده، بر تمامی اعضا و اجزای بخش عمومی لازم است با تشنگی و جدیت تمام و با اهتمامی ویژه، با درک پیچیدگی‌های کار در کشور و با نگاهی برد برد، بخش خصوصی را همراهی و همیاری کنند.

سال ۱۴۰۱ به‌عنوان اولین سال قرن جدید، سالی است که شالوده سیاستگذاری و محکی جدی برای بررسی و سنجش میزان استقبال و ورود سرمایه‌گذاران به طرح‌های برق آبی کشور تلقی خواهد شد، سال ۱۴۰۱ برای صنعت برق خصوصی یک سرنوشتی و چھشی جدید و متیلوارنه است با غروب و افول و توقفی کامل. اگر طرح‌های اولویت‌دار و مناسبتی چون طرح نیروگاه برق آبی ارس – قره چیلر که در این طرح نیزه‌های آماده سرمایه‌گذاری کشور است نتوانند فرایند واگذاری مراحل اجرا و بهره‌برداری را به مناقضیان بخش خصوصی به سرتانجام رسانند، سایر طرح‌های برق آبی نیز به طور حتم موفق به پیودن این مسیر بدیع نخواهند شد. عدم توفیق در جذب سرمایه بخش خصوصی در کنار عدم امکان بهره‌مندی از بودجه عمرانی، گزینهای جز تعطلی کامل سداها و نیروگاه‌های برق آبی کشور باقی نخواهد گذاشت. این چراغ ناگد روشن می‌ماند.

به استفاده از سوخت‌های فسیلی و بدون آلوده کردن هوا، وارد مدار شده و به یاری شبکه سراسری می‌آیند، لذا توقف ساخت و بهره‌برداری از برق آبی‌ها، مفهوم و معلولی جز استمرار خاموشی در کلیه فصول سال نخواهد داشت.

منابع مورد نیاز برای سرمایه‌گذاری در طرح‌ها، از محل درآمدهای دولتی و در قالب بودجه عمرانی تأمین می‌شد، ولیکن با توجه به افزایش تحریم‌ها و بروز معضلات روزافزون و کاهش قدرت مالی دولت‌ها، تأمین بودجه برای طرح‌های عمرانی، حتی طرح‌ها و پروژه‌های مهم و زیرساختی کشور، با تنگناهای زیادی مواجه شده و بسیار جدی‌تر از قبل مورد توجه قرار گرفته است. در همین راستا روش مشارکت عمومی خصوصی که بر اساس استفاده از تسهیم و شراکت بخش‌های دولتی و غیردولتی تدوین شده، سعی بر آن دارد تا با ارائه تسهیلات و مشوق‌هایی نوین، سرمایه‌گذاران را برای حضور و ورود به طرح‌های کشور تهییج و ترغیب کند. ماده ۲۷ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (الحاق دو)، تدوین و ارائه لایحه مشارکت عمومی خصوصی به مجلس، تعریف آیین نامه تبصره ۱۹ قانون بودجه در برخی سال‌ها و ایجاد کارگروه‌های مختلف در دستگاه‌های اجرایی و سازمان برنامه و بودجه، این مسیر را هموارتر از قبل کرده، اما تا رسیدن به مقصد و نیل به مقصود نهایی، راه زیادی در پیش است. در طرح‌های سد و نیروگاه‌های برق آبی، به علت هزینه‌ها و ریسک‌های ضروری است. در میان حجیم سطح‌الارضی و ریززمینی، لازم است موارد و عوامل تشویقی به‌صورت خاص و تخصصی تعیین و تنظیم شوند تا سرمایه‌گذاران با حاشیه امنیتی معقول و طیب خاطر از بازگشت سرمایه چند هزار میلیاردی، بی‌بره و حضور به این عرصه خطیر و کمتر شناخته شده تمایل شوند.

این محمل و جایگاه قانونی که بتواند این اعتبار را برای بخش عمومی و اعتماد را برای بخش خصوصی ایجاد کند تا سنجید ماه گذشته وچود نتواند، ولی با پیگیری‌های انجام شده توسط متولیان خوم صنعت برق آبی و پس از برگزاری جلسات متعدد کارشناسی و مدیریتی، در شورای اقتصاد خرداد ماه سال جاری مطرح و با اعمال اصلاحیه به‌بند ت ماده ۴۸ قانون برنامه ششم توسعه، تدوین شد. با استناد به این بستر قانونی، طرح‌های سد و نیروگاه‌های بزرگ برق آبی نیز می‌توانند با تبیین کامل شرایط بازپرداخت هزینه برق تولیدی، از پتانسیل بخش غیردولتی استفاده و مشارکت عمومی خصوصی را در این وادی ترسیم و عملیاتی کنند.

اما موضوع مهم‌تر برای ورود سرمایه‌گذاران، تفکر و فضای حاکم در مجموعه بخش عمومی است، بخش عمومی خود شامل بخش‌های